

SKÓLANÁMSKRÁ

Akrasel

Efnisyfirlit

1. Skólanámskrá Akrasels	1
2. Lög um leikskóla	2
3. Leiðarljós leikskóla	2
4. Hugmyndafræði Akrasels	3
5. Lykilhugtök.....	5
6. Leikur / Nám	11
7. Leikskólinn.....	12
8. Í dagsins önn	14
9. Viðburðir	17
10. Starfsáætlun - ársskýrslur - skóladagatal.....	19
11. Mat á skólastarfi	19
12. Foreldrasamstarf	19
13. Samstarf	21
14. Að lokum.....	23
15. Heimildaskrá.....	24

1. Skólanámskrá Akrasels

Upphafleg vinna að skólanámskrá hófst strax við opnun leikskólans árið 2008 en með formlegum hætti í ársbyrjun 2011 með sameiginlegum fundi leikskólanna á Akranesi. Í þessari upphafsvinnu valdi starfsfólkið lykilhugtök sem eru einkennandi fyrir starfið og þá námsumgjörð sem boðið er uppá: Jákvæðni – Nærvera - Virðing.

„...með jákvæðni viljum við draga fram gleði sem leiðir af sér góða nærveru. Nærveru sem inniheldur hlýju, umhyggju, vináttu og samvinnu sem er lykilþáttur í leikskólastarfi. Með virðingu stuðlum við að auknu jafnræði innan leikskólans.“ (samantekt vinnufundar sem haldinn var 2. janúar 2011 í Akraseli)

Allt starfsfólk kom að gerð þessarar námskrár þó með mismiklum hætti. Það má segja að starfsfólk hafi hafist handa strax við opnun leikskólans. Strax í upphafi var ákveðið að plaggið skyldi vera lifandi og auðskiljanlegt. Segja má að við höfum byrjað á samantekt á aðalatriðum námskrár – fyrst voru lykilhugtök skráð, markmið og leiðir þeirra rædd og sett á plaköt sem prýða veggj leikskólans.

Námssvið leikskólans í nýrri aðalnámskrá eru lýðræði og mannréttindi, læsi, jafnrétti, heilbrigði og velferð, sjálfbærni og sköpun. Hér verður gerð grein fyrir hvernig námssviðin birtast í starfi Akrasels. Til hliðsjónar öllu okkar starfi er unnið eftir Heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna. Heimsmarkmiðin eru alþjóðlegur vegvísir að sjálfbærri þróun til að tryggja jarðarþúum betra líf án þess að fara illa með jörðina. Markmiðin eru 17 talsins. Öll aðildaríki sameinuðuþjóðanna hafa skuldbundið sig til að ná settum markmiðunum á næstu 15 árum eða frá árunum 2016 til 2030 (Bardales og Arenas, 2014).

2. Lög um leikskóla

Aðalnámskrá byggir á lögum um leikskóla (nr. 90/2008), grunnskóla (nr. 91/2008) og framhaldsskóla (nr. 92/2008). Aðalnámskrá er rammi utan um skólastarfið á þessum skólastigum og leiðsögn um tilgang starfsins og markmið þess. Hún birtir heildarsýn um menntun og útfærir nánar þá menntastefnu sem felst í lögunum.

Aðalnámskrá er ætluð stjórnendum skóla, kennurum og öðru starfsfólki í skólakerfinu. Einnig veitir hún nemendum, foreldrum, opinberum stofnunum, félagasamtökum, aðilum atvinnulífsins og almenningi upplýsingar um tilgang og starfsemi skóla. (Aðalnámskrá 2011. bls.7).

3. Leiðarljós leikskóla

Leikskólinn er skilgreindur sem fyrsta stig skólakerfisins og upphaf formlegrar menntunar. Sá tími sem barnið ver í leikskólanum er mikilvægur þáttur í námi og þroska þess. Í samvinnu við foreldra á leikskólinn að einsetja sér að fylgjast með og efla alhliða þroska allra barna.

Leikskólans er að bjóða upp á hvetjandi námsumhverfi sem stuðlar að öryggi barna og vellíðan þeirra. Leggja skal áherslu á styrkleika barna og hæfni þeirra undir leiðsögn kennara. Forvarnarstarfi skal sinnt með því að stuðla markvisst að velferð barnanna og farsælli leikskólagöngu. Mikilvægt er að hvert barn fái að njóta sín og kennari geri viðeigandi ráðstafanir ef þörf þykir og nýti þá stoðþjónustu sem leikskólinn hefur upp á að bjóða. Hugtökin uppeldi, umönnun og menntun mynda eina heild í leikskólastarfinu.

Í leikskólanum er borin virðing fyrir börnunum, þeim sýnd umhyggja, hvatning og þau fá í hendur viðfangsefni við hæfi. Öll börn eru fullgildir þátttakendur í samfélagi leikskólans (Aðalnámskrá 2011).

4. Hugmyndafræði Akrasels

Markmið leikskólans eru að börnin tileinki sér þá hæfni sem krafist er af þeim til að takast á við sjálfan sig og lífið í samskiptum við aðra. Að barnið læri þannig að takast á við kröfur og áskoranir daglegs lífs. Beri virðingu fyrir sjálfum sér, öðrum og öllu umhverfi sínu og öðlist á þann hátt hæfni í að tjá sig og afla sér nýrrar þekkingar.

Börnin eru að læra og æfa sig allan daginn. Við viljum leggja áherslu á jákvæðni, nærveru og virðingu sem hluta af uppeldisstarfinu. Með jákvæðni viljum við draga fram gleði sem leiðir af sér góða nærveru. Nærveru sem inniheldur hlýju, umhyggju, vináttu og samvinnu sem er lykilþáttur í leikskólastarfi. Með virðingu stuðlum við að auknu jafnræði innan leikskólans.

Einkunnarorð Akrasels eru:

„Náttúra-Næring-Nærvera“

Náttúra

Markmið leikskólans er að börn og starfsfólk fái notið náttúrunnar, upplifi hana af eigin raun, læri að njóta hennar sér til gleði og aukins þroska. Það gerum við með því að nýta okkar það sem umhverfi okkar býður upp á.

Umhverfismenntun er samofin endurvinnslu og umhyggju fyrir umhverfi okkar sem m.a. felst í flokkun og endurnýtingu.

Næring

Leitast er við að bjóða upp á hollan, ferskan og næringarríkan mat og er matseðilinn sniðinn að þörfum barna út frá manneldissjónarmiði. Flest allur matur er unninn frá grunni, eins eru hráefni og krydd valin án allra aukaefna. Boðið er upp á ferskt eða soðið grænmeti með öllum mat. Á hverjum degi er einnig boðið upp á ávexti eða grænmeti.

Nærvera – Jóga

Með ástundun jóga þjálfum við okkur í að tengja saman huga og líkama. Í vinnu með vinsamlega snertingu er lögð áhersla á að börnin læri að setja öðrum mörk og virða þau mörk sem aðrir setja. Þannig stuðlum við að meira jafnvægi, trausti og ábyrgð í lífi okkar. Jóga er kerfi sem sameinar margar æfingar eða stöður sem hjálpa líkama og huga okkar að vinna saman að því að byggja upp styrk, sveigjanleika, jafnvægi og einbeitingu. Þannig stuðlum við að umhyggju, hlýju, vináttu og virðingu.

Lýðræði og mannréttindi

Forsenda lýðræðis er samábyrgð, meðvitund og virkni borgaranna sem gerir þá færa um að taka þátt í að móta samfélag sitt og hafa áhrif.

Í Akraseli er unnið með samábyrgð, börn upplifa þýðingu sína og mikilvægi í samskiptum og á milli þeirra skapast umhyggja og traust. Mikilvægi þess að velja og kjósa, þannig eykst skilningur á lýðræðislegum ákvörðunum og gefur nýja nálgun í námi barnanna. Foreldrasamstarf, frelsi, flæði og umhyggja leiða af sér félagshæfni og lífsleikni. Gagnrýn hugsun, ígrundun og samstarf við aðrar stofnanir eru okkur mikilvægar.

Lífsleikni – lýðræði og mannréttindi í Akraseli felast m.a. í því að börnin uppgötvu á eigin forsendum. Umhyggju og virðingu sjáum við í samskiptum barna, foreldra og starfsfólks. Markviss vinna með vináttu og umburðarlyndi skilar sér í fallegum samskiptum á milli barna.

Virðing er borin fyrir menningu og áhugamálum barnanna og þau njóta þess að skapa og tjá upplifun sína á ýmsa vegu, t.d. í leik með kubbana, í myndlist, tónlist, dansi og leikrænni tjáningu og taka þannig virkan þátt í að móta menningu leikskólans með þátttöku í fjölmenningsverkefnum sem leikskólinn er þátttakandi í.

Kennarar spila stórt hlutverk þegar kenna skal uppeldi til lýðræðis. Fram kemur að hlutverkið sé tvenns konar; annars vegar að skipuleggja umhverfið og uppeldistarfið og hinsvegar að gera sér grein fyrir hvernig uppeldisleg sýn þeirra og gildi hafa áhrif og lita starfshætti þeirra. Í daglegu starfi er lögð áhersla á að börn og kennarar beri virðingu og umhyggju fyrir öðrum, þrói með sér samkennd, tillitsemi, hjálpssemi, góðmennsku, umburðarlyndi og vináttu. Góðar fyrirmyndir eru gulls ígildi.

Barnasáttmálinn er fyrirmynd skólanámskrár þar sem rödd barnsins er aðalatriðið, réttur barnsins til eigin skoðana og hugmynda eins og við viljum að speglist í framsetningu og framboði á leikefni í leikskólanum. Hvert barn fær tækifæri og/eða hvatningu til að velja sér viðfangsefni með aðstoð fullorðinna.

Jafnrétti

Markmið jafnréttismenntunar er að skapa tækifæri fyrir alla til að þroskast á eigin forsendum, rækta hæfileika sína og lifa ábyrgu lífi í frjálsum samfélagi í anda skilnings, friðar, umburðarlyndis, víðsýni og jafnréttis.

Í Akraseli er nemendum búin jöfn skilyrði til náms. Lögð er áhersla á skóla án aðgreiningar, snemmtæka íhlutun, einstaklingsmiðað nám, lífsleikni og samstarf heimilis og leikskóla. Allir eiga sama tilverurétt, sama hvernig þeir eru eða hvaðan þeir koma. Þjóðlegar hefðir eru í hávegum hafðar. Akrasel tekur þátt í alþjóðlegum verkefnum eins og Erasmus+, Comeníusar og Nordplús samstarfi til eflingu fjölmenningar.

Í jafnrétti felst að ganga ekki á rétt annarra, virða rétt allra óháð kynferði, bakgrunni, aðstæðum eða getu og virða þar með skoðanir allra, bæði barna og fullorðinna. Mannréttindi og jafnrétti fléttast inn í daglegar venjur leikskólans þar sem börnin velja sjálf viðfangsefni sín, fá tækifæri til að læra hvert af öðru, leysa úr ágreiningi sem upp kemur, hjálpast að og þróa leik sinn. Börnin eru oft í marga daga með sama viðfangsefni, t.d. endar pappakassi sem búið er að nýta í sköpun ekki líf sitt þannig, því haldið er áfram að vinna með pappakassann og skapa úr honum eitthvað annað. Með þessu móti læra börnin að bera virðingu fyrir verkum og vilja annarra, þau verða ábyrg gagnvart hvert öðru og læra að bera ábyrgð á eigin gjörðum.

Læsi

Læsi snýst um samkomulag manna um málnotkun og merkingu orða í málsamfélagi og er því félagslegt í eðli sínu.

Að vera læs á umhverfi sitt felur í sér að barnið geti skynjað, skilið, túlkað, gagnrýnt, miðlað talmáli, ritmáli, myndmáli, tölum og öðrum kerfum tákna. Það hvetur barnið til þess að lesa í umhverfi sitt og nota tungumálið á fjölbreyttan hátt. Leikni barna til samræðu eykur þátttöku þeirra í lýðræðissamfélagi.

Í Akraseli nýtum við nærveru og samvinnu til þess að styrkja þekkingu, leikni, upplifun, tilfinningar, skoðanir og hæfni til að lesa í umhverfi sitt. Við gerum tilraunir með tölur, stafi, upplýsingatækni, lestur og eigin líkama.

Við leggjum áherslu á að börnin læri að setja sjálfum sér mörk og virða þau mörk sem aðrir setja. Þau upplifa þýðingu sína og mikilvægi í samskiptum og á milli þeirra skapast traust. Leikskólinn tekur tillit til ólíkra tjáskipta barna. Vinna að þessu tagi eykur sjálfstraust, sjálfsaga og samkennd.

Sjálfbærni

Sjálfbærni felur í sér samspil umhverfis, efnahags, samfélags og velferðar.

Í Grænfánaleikskólanum Akraseli eru umhverfismennt og sjálfbær þróun hluti af markmiðum skólans. Mikilvægt er að kenna börnum að bera virðingu fyrir umhverfinu sínu og náttúru. Við leggjum áherslu á uppgötvunarnám og gefum börnum kost á fjölbreytni í leik og námi. Skilningur, gagnrýn hugsun, ferli og hringrás náttúrunnar eru grundvöllur þess að vinna eftir hugmyndafræði sjálfbærrar þróunar. Þannig eflum við skilning barnsins á samspili umhverfis, efnahags, samfélags og velferðar.

Umhverfismennt

Markmið leikskólans er að börn og starfsfólk fái notið náttúrunnar, upplifi og njóti náttúrunnar sér til gleði sem og læri að tileinki sér aðferðir til sjálfbærni í framtíðinni. Umhverfismenntun samtvinnast við endurvinnslu og umhyggju fyrir umhverfi okkar sem felst m.a. í flokkun og endurnýtingu. Upplifi af eigin raun og læri að njóta náttúrunnar sér til gleði og aukins þroska.

Markmið leikskólans Akrasels með umhverfismennt er :

- Að njóta náttúrunnar í leik og kennslu
- Að ganga um náttúru okkar af virðingu
- Að flokka úrgang og pappír (endurnýta)
- Að endurnýta ýmsan efnivið í leik og skapandi starfi

Sjálfbærni tengist fjölmörgum menningarlegum, félagslegum og efnahagslegum þáttum og er unnið með hana þvert á allt starf leikskólans. Hugmyndir um sjálfbærni í verki má finna í innkaupum leikskólans, vali á þeim efnivið sem nýttur er í sköpun og leik með börnum, umhverfismennt, endurvinnslu, jafningjafræðslu starfsfólks og fleiru. Á lóðinni okkar eru ræktunarkassar þar sem við ræktum kartöflur og grænmeti. Berjarunnar eru víðsvegar í garðinum. Allur lífrænn úrgangur er jarðgerður ferlið hefst inni á deildum þar sem börnunum er kennt að flokka lífrænan úrgang. Í Akraseli er tvöföld jarðgerð. Annarsvegar allur lífrænn úrgangur sem fer í tunnur inni á deild, síðan í jarðgerðar tunnu úti á lóð. Hinsvegar séralin úrgangur sem fer í ormajarðgerð sem er inni á hverri deild. Ormarnir borða ekki allan lífrænan úrgang því þarf að passa vel uppá hvað þeir fá.

Umhverfismennt snýst um manninn í samspili við umhverfi sitt. Akrasel hefur verið Grænfánaskóli frá því í ágúst 2011 og skóli á grænni grein frá upphafi. Eitt af hlutverkum Grænfána leikskóla er að skila skýrslu til Landverndar. Akrasel vinnur með upplifun, nýtingu, flokkun, moltugerð og ormamoltu svo eitthvað sé nefnt.

Akrasel tekur þátt í Bláfána verkefni Akraneskaupstaðar undir stjórn garðyrkjustjóra. Markmið verkefnis er að börn kynnist ströndinni, læri að þekkja lífríki hennar, læri um náttúruna, góða umgengni við ströndina og að bera virðingu fyrir náttúruöflum.

Heilbrigði og velferð

Heilbrigði og velferð byggir á andlegri, líkamlegri og félagslegri vellíðan.

Akrasel er heilsueflandi leikskóli og tekur þátt í heilsueflandi samfélagi. Áhersla er lögð á útinám, jóga og hollt mataræði. Stór þáttur í útinámi er að taka áhættu og takast á við ögrandi hreyfingar. Upplifun í náttúrunni er að geta fyllt vitin af fersku lofti, greina angan af gróðri og hlusta á hljóðin sem heyrast frá umhverfinu. Jógaástandun með börnum miðar að því að þau viðhaldi meðfæddum liðleika, byggi upp styrk og auki sveigjanleika, jafnvægi, einbeitningu og seiglu auk þess að stuðla að spennulosun og innri ró. Góð næring skiptir miklu máli fyrir líðan barna og því er lögð áhersla á hollar neysluvenjur og góða samsetningu fæðunnar sem í boði er. Í leikskólanum stunda börnin fjölbreytta hreyfingu og útvist. Á hverjum degi leika

börnin sér úti og inni, **hvíla sig** og **slaka á**. Hreyfing er börnum eðlislæg og stuðlar að vellíðan. Hún hefur í för með sér gleði og ánægju og í gegnum hana læra börn að takast á við daglegt líf og nýjar aðstæður. Allt starf leikskólans miðar að líkamlegu og andlegu heilbrigði barnanna og velferð þeirra. Samanber lýðheilsustefnu leikskólans.

Sköpun

Sköpun er að uppgötva, njóta, örva forvitni og áhuga, virkja ímyndunarafl og leika sér með möguleika.

Akrasel vinnur með opinn efnivið, endurvinnanlega hluti, innsæi og tilraunir, frjálsa tjáningu og leik. Skapandi starf felur í sér ferli, gleði, tjáningu og sjálfsprottið nám sem á sér stað þegar hugmyndir, tilfinningar og ímyndun fá notið sín. Sköpun fléttast inn í alla grunnþætti leikskólans þar sem börnin fá notið fjölbreytileika og áskoranna til frekari þroska.

Sköpunargleði barnanna nýtur sín í leik með opinn efnivið, t.d. einingakubba, holukubba og alls kyns verðlausan efnivið, þar sem lausnirnar eru ekki gefnar fyrirfram. Þess vegna mistekst engu barni, heldur eflist útsjónarsemi og gleðin við að gera tilraunir þar sem það fær tíma og rými til að prófa aftur og aftur. Undrun er þáttur í skapandi hugsun og í leiknum rannsaka börnin möguleika út frá mörgum sjónarhornum. Lögð er áhersla á lærdómssamfélagið þar sem við lærum hvert af öðru og enginn veit eina rétta svarið. Skapandi starf beinist fyrst og fremst að ferlinu sjálfu, gleðinni, hamingjunni og náminu sem á sér stað þegar hugmyndir, tilfinningar og ímyndun fá að njóta sín.

Akrasel styðst við uppeldiskenningar bandaríska heimspekingsins og menntafrömuðarins Johns Dewey um lýðræði í leikskólastarfi og í samræmi við heimspeki hans reynir kennarinn að auðga reynsluheim barnsins. Hann spyr opinna spurninga og hvetur þau til að prófa, komast að niðurstöðu, efast og prófa aftur. Börn eru virk og skapandi í eðli sínu, þau undrast og læra af reynslunni að þekkja getu sína og takmörk. Menntunin felst í ferlinu en ekki afurðinni. Starfsemi Akrasels stuðlar að því að börnin öðlist hamingju, eflri færni sína við að taka ákvarðanir og byggja á sínum eigin styrkleikum. Börnin læra að bera virðingu fyrir verkum og vinnu annarra

og taka þátt í gleði hvors annars þegar einhver hefur áorkað einhverju því það tekur tíma að skapa hluti.

6. Leikur / Nám

Leikur

Leikurinn er helsta náms- og þroskaleið barnsins, og er kjarninn í uppeldisstarfi allra leikskóla. Leikskólakennarar þekkja leik barna, þeir virða leikinn, hlúa að honum, gefa honum rými og skipuleggja hvetjandi leikumhverfi. Upplifun barna glæðir leikinn lífi og innihaldi. Með leikinn að leiðarljósi leggur leikskólinn áherslu á þarfir, virkni og frumkvæði einstaklingsins, svo barnið fái best notið sín.

Opinn efniviður er efniviður og leikföng sem örva sköpunargleði barnanna, gerir þau meðvituð um sig og umhverfi sitt og eflir hugmyndaflug þeirra. Hann býður ekki upp á tilbúnað fyrirfram ákveðnar lausnir, heldur er hægt að nota hann aftur og aftur á nýjan og ólíkan hátt. Efniviðurinn vekur forvitni hjá börnum sem síðan hvetur þau til að rannsaka efnið enn frekar og prófa sig áfram, kubbar eru gott dæmi um opinn efnivið. Akrasel er í þróunnarvinnu með kenningar Mihaly Csikszentmihaly um flæði, sjá námskrár elstu árganga.

Nám

Leikskólanám er samþætt nám sem felur í sér að nemendur læri við

mismunandi aðstæður. Stór hluti af leikskólastarfinu er fólgin í umönnun og daglegum venjum þar sem gefast mörg tækifæri til að örva nám nemenda. Með því að annast börnin líkamlega og andlega af hlýju, áhuga og ábyrgðarkennd skapast tilfinningatengsl og trúnaðartraust milli nemenda og kennara. Sjálfsmynd barna mótast hvað mest í samskiptum við annað fólk, bæði fullorðna og börn. Samkennd, tillitssemi og ábyrgðartilfinning eru mikilvægir þættir í félagsþroska barna.

Leikskólakennarar stuðla að því að öll börn njóti sín í samskiptum og læri að taka tillit til annarra. Þeir eru einnig fyrirmyndir barna í orði og athöfnum.

Að skynja, skilja og skapa er hæfni sem mikilvægt er að börn þrói með sér. Skipulag og búnaður leikskólans stuðlar að því að vekja forvitni barnanna, frumkvæði, undrun,

virgni, áhuga, gleði og efla sjálfstæði þeirra. Með því að spyrja opinna spurninga og velta fyrir sér lífinu og tilverunni, hvetja leikskólakennarar börnin til skapandi hugsunar. Þeir þurfa einnig að skapa aðstæður til tjáningar og sköpunar í leik, máli, myndlist, tónlist, leiklist, hreyfingu og dansi. Þannig fá börnin tækifæri til að skynja umhverfi sitt, vinna með fjölbreyttan efnivið og öðlast margvíslega reynslu.

Akrasel vinnur með lífsleikni – Við reynum eftir fremsta megni að kenna börnum að leysa sjálf úr ágreiningsmálum sem upp koma með því að kenna þeim að lesa í líðan hvers annars, ræða um sanngirni og spyrja opinna spurninga.

7. Leikskólinn

Leikskólinn Akrasel er sex deilda leikskóli með rými fyrir um það bil 140-150 börn. Þann 8.ágúst 2008 var hluti leikskólans tekin til notkunar. Á vormánuðum 2009 var húsið afhent og formlega vígt þann 23.apríl 2009. Leikskólinn stendur við Ketilsflöt.

Húsið er 1100 m² og skiptist í tvær álmur, eldri kjarninn kallast Hamrar og yngri kjarninn Lindir. Í hvorri álmu eru þrjár deildir, sérkennsluherbergi, ræstikompa og sameiginlegt fataherbergi. Gengið er í gegnum garðinn inn í leikskólann. Hver deild er um 70 m² og hefur uppá að bjóða tvær leikstofur. Salur og þjónusturými eru í miðju hússins, þar má nefna skrifstofur, undirbúningsherbergi, kaffistofa starfsfólks, eldhús, þvottahús og geymsla.

Salurinn er í “hjarta” hússins, þar sem fram fer markviss hreyfipjálfun, samsöngur, leiksýningar og margt fleira. Hægt er að skipta salnum í tvennt þá nýtist hann meðal annars sem listasmiðja.

Garðurinn er mjög rúmgóður, hann skiptist í nokkur svæði. Sandkassi, rólur og lítill kastali með rennibraut fyrir þau yngstu. Drumbar og grjót í misfellum þar sem hægt er að búa til völundarhús. Fjórar dekkjarólur og ein kóngulóarróla. Svið eða upphleðsla úr hellum fyrir samverustundir eða uppákomur, þar við hliðina á leikkofi. Stórt sjóræningjaskip með ýmsum útfærslum til klifurs og tréhestar á miðrymi leiksvæðisins. Sandkassi og fyrir utan hann eru grjóthnullungar til að æfa jafnvægi og brú út í sandkassann. Malbikuð hjólabraut er á leikvellingum ásamt áningarstað með bekkjum og borðum. Hellulagðar vatnsbrautir eru á malbikuðu stéttarflötinni ásamt

upphækkandi þúfum. Önnur af tveimur fánastöngum leikskólans eru á hól sem staðsettur er miðjum leikvellingum, sem nýttur er til að renna sér á yfir vetrartímann. Hin fánastöng er fyrir framan leikskólann. Geymslukofar á svæðinu eru þrjár sem hýsa hjól og útileikföng. Akrasel á sex farþega hjól sem rúma 4-6 börn, það gefur okkur tækifæri á að fara í lengri ferðir með yngstu börnin.

Rekstraraðili

Akraneskaupstaður er rekstraraðili leikskólans, en samkvæmt lögum nr. 90/2008 bera sveitarfélög ábyrgð á starfsemi leikskóla.

Opnunartími

Leikskólinn er opinn frá kl. 7.30-17.00 alla virka daga. Opnunartími leikskólans er gefinn út í verklagsreglum Akraneskaupstaðar og getur verið breytilegur frá ári til árs. Sameiginleg opnun er kl: 7.30 á Læk en allrar aðrar deildar opna kl. 7.45. Þau börn sem eru með vistun frá kl. 7.30 byrja því daginn á Læk . Í lok dags eða kl. 16.15 sameinast börn sem eru með lengri vistun aftur inni á Læk. Það eru þrjár starfsmenn í húsinu frá kl. 16.15 - 16.30 og tveir starfsmenn frá kl. 16.30 - 17.00. Hömrum er lokað kl. 16.30 þannig að við höfum einungis annan helming hússins opin síðasta hálf tímann. Einstaka sinnum er brugðið út af vananum og t.d. skilað í salnum en þá eru upplýsingar á töflum deildanna. Við hvetjum foreldra til að tilkynna fjarverur barna sinna til leikskólans.

Við upphaf leikskóladvalar er gerður skriflegur samningur við foreldra um vistunartíma barnanna. Við biðjum foreldra að virða þennan samning þar sem fjöldi starfsmanna fer eftir viðveru barnanna á hverjum tíma.

Sérfæði og lyfjagjafir

Ef barn þarf að vera á sérfæði vegna óþols, fæðuofnæmis eða sjúkdóma, þarf samkvæmt verklagsreglum Akraneskaupstaðar að framvísa læknisvottorði frá viðeigandi sérfræðingi. Ætlast er til að vottorð séu endurnýjuð einu sinni á ári.

Samkvæmt starfsreglum Akraneskaupstaðar eru börnum ekki gefin lyf nema lækniir meti að tímasetningar lyfjagjafar þurfi að koma inn á leikskólatíma barnsins.

Trúnaður

Starfsfólk leikskóla Akraneskaupstaðar er bundið þagnarskyldu sem gildir þótt starfsfólk láti af störfum. Foreldrar eru beðnir að sýna öðrum foreldrum og börnum þeirra þann trúnað að ræða ekki málefni þeirra utan leikskóla.

Með tilkomu samfélagsmiðla þá viljum við árétta það við foreldra að þær myndir og upptökur sem foreldrar taka eða fá sendar af viðburðum skólans og daglegu starfi séu eingöngu til einkanota og alls ekki til birtingar á veraldarvefnum.

8. Í dagsins önn

Akrasel leggur upp með hlýju og alúð við móttöku barna og kveðjum í lok dags. Við viljum að börn og foreldrar upplifi að þau séu velkomin í leikskólann. Einnig gefum við foreldrum tækifæri á að staldra við í leikskólanum í upphafi og lok dags, þannig að barn geti byrjað á daglegu verki eða lokið við þau verkefni sem verið er að vinna hverju sinni með foreldrum sínum.

Sjálfs hjálp og hreinlæti

Við hvetjum börnin til að gera sem mest sjálf þegar þau eru að klæða sig í og úr. Í fataherbergi erum við með sjónrænt skipulag þar sem börnunum er bent á hvernig best sé að klæða sig eftir veðri. Með sjónrænu skipulagi verða börnin öruggari og læra að skipuleggja sig betur. Smám saman læra þau hvernig á að klæða sig eftir veðri. Mikilvægt er að leyfa börnum að gera sem mest sjálf, þannig öðlast þau góða færni í sjálfs hjálp og auk þess að þjálfra gróf- og fínhyringar. Áhersla er lögð á að gefa hverju og einu barni góðan tíma til þess að klæða sig.

Mikilvægt er að börn læri góðar hreinlætisvenjur í leikskólanum en að sjálfsögðu fer það eftir aldri og þroska barna hversu mikla aðstoð og eftirfylgni þau þurfa. Almenn snyrtimennska er í fyrirrúmi en lögð er sérstök áhersla á að börn þvoi sér eftir salernisferðir, útivist og fyrir og eftir máltíðir.

Innra starf

Hver og ein deild skipuleggur innra starf sinnar deildar (sjá nánar í árganganámskrám). Við nýtum þann mannauð sem er í húsinu hverju sinni t.d. með því að fá ípróttufræðinginn til að sjá um hreyfistundir fyrir deildir leikskólans.

Matartímar

Matartímar í leikskólanum er notalegur tími. Þar fara fram skemmtilegar samræður um allt á milli himins og jarðar og þar gefst einnig tækifæri til að ræða um hollustu. Hamramegin í húsinu er matstofa á hverri deild þar sem börnin skammta sér sjálf þar sem lögð er áhersla á að minnka matarsóun. Leikskólinn býður upp á hefðbundinn heimilis mat sem er að mestu unnin frá grunni. Stuðst er við handbók fyrir leikskólaeldhús og ráðleggingar um mataræði frá Landlækni.

Samvera

Hver og ein deild skipuleggur samverustundir, þær eru mikilvægur vettvangur til samskipta og skipulags innan deildanna með börnunum. Samverustundir eru nýttar til málörvunar, til dæmis að lesa bækur, fara í ýmsa leiki, syngja og tala saman. Við förum yfir dagatalið, ræðum heiti daga, mánaða, veðurfar og árstíða.

Hvíld

Yngstu börnin sofa inni í innri herbergjum deildanna. Þau fá dýnu og lak frá leikskólanum en koma með teppi, kotta og „kúrudýr“ að heiman. Öll börn leikskólans fara í hvíld eftir hádegi.

Útivera

Akrasel leggur mikla áherslu á útiveru og útinám. Útileiksvæðið býður upp á ýmsa möguleika hvort sem er til sjálfsprottinna leikja eða skipulagðra hreyfileikja. Lögð er áhersla á að börnin fari í gönguferðir og/eða hjólaferðir eins oft og aðstæður leyfa. Skipulagðar ævintýraferðir eru farnar í hverri viku. Vegalengdir ferða miðast við getu og þroska barnanna. Með því að fara í ferðir kynnast börnin nær- og fjærumhverfi sínu. Nærumhverfi Akrasels er sérstaklega skemmtilegt þar sem í næsta nágrenni leikskólans er skógrækt, safnasvæði og Langisandur. Þetta eru svæði sem eru elstu börnum leikskólans vel kunn og eru þau öll notuð í markvisst útinám.

Dagskipulag

Dagskipulag er sá rammi sem við styðjumst við til að afmarka athafnir. Hver og ein deild gerir sér svo verklag sem hentar.

9. Viðburðir

Vorhátíð er í lok júní sem skipulögð er með foreldrafélaginu. Afmæli leikskólans er í ágúst og við höldum upp á daginn með börnunum.

Vökudagar

Leikskólabörn taka þátt í menningarhátíðinni Vökudagar með beinum og óbeinum hætti. Tíðkast hefur að leikskólarnir standi fyrir sýningum og öðrum uppákomum, en það getur verið breytilegt frá ári til árs með hvaða hætti það er.

Dagur íslenskrar tungu

Þann 16. nóvember ár hvert, á Degi íslenskrar tungu er fæðingardags Jónasar Hallgrímssonar minnst með sameiginlegri samverustund í sal. Þar flytja börnin íslenskar vísur og ljóð sem þau hafa verið að æfa. Boðið er upp á opið hús fyrir foreldra eldri barna í tilefni dagsins.

Umferðarfræðsla

Að hausti er lögð megináhersla á notkun endurskinsmerkja og bílbelta. Við förum í gönguferðir og æfum okkur í umferðarreglum. Á vorin leggjum við að auki áherslu á hjólreiðar og notkun reiðhjólahljálma. Á hverju sumri höfum við hjóladag og þá fá allir að koma með hjólið sitt og hjálminn í leikskólann á Hömrum.

Tannverndarvika

Alþjóðleg samtök tannlækna hafa ákveðið að 12.september ár hvert skuli vera alþjóðlegur tannverndardagur, þá er aukin áhersla lögð á tannvernd og hollt mataræði og ákveðinn árgangur fer í heimsókn til tannlæknis.

Alþjóðavika

Samstarfsverkefni Akrasels á alþjóðavísu hafa stuðla að alþjóðaviku ár hvert. Meðal verkefna í alþjóðaviku er að skoða ólíka menningu, borða framandi mat, læra ólíka þjóðdansa, skoða og búa til þjóðfána ýmissa landa og skoða heimskortið.

Jólaskemmtun

Haldin er jólaskemmtun í desember og taka börnin virkan þátt í undirbúningi og framkvæmd hennar.

Þorrinn

Í tengslum við þorrann er unnið með „gamla“ tímanna, lesnar þjóðsögur og íslensk ævintýri, við höfum rafmagnslausan dag og fáum kassa frá þjóðminjasafninu með gömlum leikföngum. Hefð hefur skapast fyrir því að stúlkurnar gleðja drengina á bóndadegi og þeir síðan endurgjalda það á konudegi. Bóndadagur og konudagur eru haldnir hátíðlegi í Akraseli með því að bjóða til morgunverðar.

Dagur leikskólans

Að frumkvæði Félags leikskólakennara var ákveðið að 6. febrúar verði tileinkaður leikskólum á Íslandi, en þann dag árið 1950 var fyrsta félag leikskólakennara stofnað. Markmiðið með degi leikskólans er m.a. að gera leikskólastarfið sýnilegra.

Bollu- Ösku- og Sprengidagur

Bollu-, ösku-, og sprengidegi eru haldnir hátíðlegir með tilheyrandi hefðum.

Dagur umhverfisins

Dagur umhverfisins er 25. apríl og í tilefni hans förum við og hreinsum rusl í nánasta umhverfi leikskólans.

Árgangamót leikskólanna

Á vormánuðum á hverju ári hittast árgangar nemenda í leikskólum Akraneskaupstaðar. Yngsti árgangurinn hittist í Vallarseli, næst yngsti í Akraseli, næst elsti í Garðaseli og elsti árgangur í Teigaseli. Markmið með samstarfinu er að börnin kynnist innbyrðis, leiki sér saman.

Sveitaferð

Foreldrafélagið skipuleggur sveitaferð fyrir börnin og fjölskyldur þeirra.

Útskrift

Við lok skólaárs er útskrift og útskriftaferð elstu barna leikskólans.

10. Starfsáætlun - ársskýrslur - skóladagatal

Leikskólinn gerir starfsáætlun þar sem fjallað er um árlega starfsemi, birt skóladagatal og ýmsar aðrar hagnýtar upplýsingar um skólahaldið. Áætlunin gildir frá 1. september til 31. ágúst ár hvert.

Ársskýrsla er gefin út að hausti þar sem tölulegar upplýsingar og skólastarfið er tíundað, í skóladagatali koma fram dagsetningar á föstum viðburðum leikskólans.

Nánari upplýsingar má finna á heimasíðu leikskólans <http://akrasel.is>

11. Mat á skólastarfi

Kannanir eru gerðar annað hvert ár á vegum skóla- og frístundasviðs. Foreldrar elsta og yngsta árgangs svara könnun og leggja þannig sitt mat á starfsemi leikskólans.

Könnun er gerð meðal starfsmanna með reglubundnum hætti, sem skólastjórnendur sjá um. Starfsemi leikskólans er alltaf í símati.

12. Foreldrasamstarf

Samvinna sem byggir á gagnkvæmu trausti og jákvæðni er forsenda fyrir árangursríkri dvöl og líðan barnsins í leikskólanum. Með góðri samvinnu gengur allt miklu betur og velferð barnanna er í brennidepli.

Ný börn

Í upphafi skólagöngu barna boðar leikskólastjóri foreldra nýju barnanna á sameiginlegan fund. Á fundinum er farið yfir starfsemi leikskólans og starfsfólk kynnt. Foreldrum er afhent gögn sem þarf að fylla út og farið er yfir framkvæmd þátttökuaðlögunar.

Þátttökuaðlögun

Barnið þarf að fá góðan tíma til að kynnst leikskólanum og starfsfólki því góð aðlögun hefur mikla þýðingu varðandi áframhaldandi dvöl barnsins. Á þessu tímabili kynnst barn og foreldrar starfsfólki leikskólans og starfsemi hans. Þegar barn byrjar í leikskóla er nauðsynlegt að hafa í huga þær breytingar sem það hefur í för með sér fyrir barnið. Það þarf að aðlagast nýju umhverfi, nýju fólki, læra að vera í hóp, fara eftir reglum og fleira.

Þátttökuaðlögun byggir m.a. á þeirri trú að foreldrar yfirfæri eigin öryggiskennd og forvitni í þessum nýju aðstæðum á börnin sín. Með því að foreldrar séu þátttakendur frá fyrsta degi öðlast þeir öryggi um dagskipulagið og það nám sem fram fer í leikskólanum. Þeir kynnst kennurunum, öðrum börnum og foreldrum.

Hugmyndafræðin á bak við þetta nýja ferli aðlögunar er öruggir foreldrar = örugg börn

Þátttökuaðlögun byggir á að foreldrar séu með börnum sínum í þrjá daga:

- ✓ Dagur 1 frá kl. 9:00 -11:00
- ✓ Dagur 2 frá kl. 8:30 -15:00 (ef barn er til 12 eða 14 þá miðast lokatími við þann tíma)
- ✓ Dagur 3 frá kl. 8:00 -15:00 (ef barn er til 12 eða 14 þá miðast lokatími við þann tíma)

Foreldrar eru inni á deild með börnum sínum allan tímann (nema þegar þau sofa). Þeir sinna börnum sínum, skipta á þeim, gefa þeim að borða, leika með þeim og eru til staðar. Kennarar eru virkir þátttakendur í aðlöguninni, þeir skipuleggja og stýra verkefnum dagsins.

Á fjórða degi koma börnin á sínum tíma um morguninn og kveðja foreldrana fljótlega. Einstaka börn þurfa lengri aðlögun, tekið er tillit til þess.

Foreldraráð

Foreldraráð er kosið ár hvert (skv.11. gr. laga um leikskóla nr. 90) að lágmarki þrjá foreldra. Hlutverk foreldraráðs er að gefa umsagnir til leikskólans og nefnda/fjölskylduráðs (sbr. 2. gr. 4. Gr. laga um leikskóla) um skólanámskrá og aðrar áætlanir sem varða starfsemi leikskólans. Ráðið fylgist einnig með framkvæmd skólanámskrár og annarra áætlana innan leikskólans og kynningu þeirra fyrir

foreldrum. Foreldraráð hefur umsagnarrétt um allar meiriháttar breytingar á leikskólastarfi. Ráðið setur sér starfsreglur og starfar leikskólastjóri með ráðinu. Foreldrar hafa verið beðnir um að gefa kost á sér í foreldraráði þar sem við höfum ekki boðið uppá sameiginlegan fund að hausti.

Foreldrafélag

Foreldrar í Akraseli ákváðu að við leikskólann starfi foreldrafélag, í foreldrafélagi leikskólans eru allir foreldrar. Markmið félagsins er að efla tengsl foreldra og starfsfólks, auka þátttöku foreldra í starfi leikskólans og tryggja velferð barnanna. Foreldrafélagið innheimtir Krakkasjóð til að fjármagna skemmtanir og viðburði á vegum félagsins.

13. Samstarf

Samstarf við stoðþjónustu - sérkennsla

Sérkennslustjóri leikskólans hefur umsjón með málefnum einstakra barna. Sérfræðiþjónusta tekur annars vegar til stuðnings við nemendur og foreldra þeirra og hins vegar stuðningur við starfsemi skóla og starfsfólk þess. Sótt er um sérkennslu í leikskólum fyrir einstök börn sem þurfa á slíkri aðstoð og þjálfun að halda. Tilvísanir til sérfræðiþjónustu eru í samvinnu við leikskóla en einnig geta foreldra óskað eftir athugun, greiningu og ráðgjöf fyrir börn sín. Leikskólastjóri samræmir störf þeirra sem sjá um málefni einstakra barna er lúta að sérfræðiþjónustunni skv. 21. gr. laga um leikskóla. Akrasel vinnur með snemmtæka íhlutun og inngildandi (*e.inclusion*) skólastarf.

Brúum bilið.

Í lögum og Aðalnámskrám bæði leik- og grunnskóla er kveðið á um að sveitarstjórnir skuli koma á samstarfi milli skólastiganna. Grunnur að slíku samstarfi var lagður með samstarfi Grundaskóla og Garðasels árið 1994. Formlegt samstarf á milli leikskóla og grunnskóla á Akranesi hófst þegar rekstur grunnskóla fluttist yfir til sveitarfélaganna og skólaskrifstofa Akraness tók til starfa 1996.

Starfshættir og umhverfi í leik- og grunnskólum eru ólíkir. Því eru oft miklar breytingar fyrir nemendur að fara á milli þessara skólastiga.

Markmið með samstarfinu Brúum bilið er að:

- tengja skólastigin saman
- skapa samfellu í námi og kennslu nemenda á þessum tveimur skólastigum
- byggja upp gagnkvæma þekkingu og skilning á starfi kennara á báðum skólastigum
- stuðla að vellíðan og öryggi barna við að fara úr leikskóla í grunnskóla
- skapa farveg fyrir miðlun upplýsinga á milli þessara skólastiga

Akrasel á samstarf við bæði Grundaskóla og Brekkubæjarskóla. Áður en elstu börnin heimsækja samstarfsskólann fara þau í skólastjóraheimsóknir í báða grunnskólana. Í skólastjóraheimsóknum tekur skólastjórinn á móti hópnum og kynnir skólann fyrir honum. Þessar heimsóknir fara alla jafna fram í septembermánuði.

Báðir grunnskólar Akraneskaupstaðar bjóða upp á haust- og vorskóla. Þá fara börnin í sinn hverfisskóla. Heimsóknartímabilið er í þrjá daga hvora önn og um vorið endar samstarfið með „húllum-hæi“ þar sem leikskólabörn og fyrstu þekkingar gera sér glaðan dag.

Samstarf við menntastofnanir

Akrasel hefur tekið þátt í verkefnum þar sem nemar úr grunnskólum, framhaldsskólum og háskólum hafa komið til lengri eða skemmri tíma.

Skóla- og frístundasvið

Sviðstjóri skóla- og frístundasviðs er næsti yfirmaður leikskólastjóra og veitir hann stjórnunarlega ráðgjöf.

Samstarf við HVE

Gott samstarf hefur verið við HVE, hjúkrunarfræðingur kemur að meðaltali tvisvar sinnum á önn eða í tengslum við fjögurra ára skoðun. Þroskapróf sem lögð eru fram af hjúkrunarfræðing fara fram í leikskólanum að foreldrum viðstöddum.

Bókasafnið

Leikskólinn hefur aðgengi að Bókasafni Akraness.

14. Að lokum

28.apríl 2020. Undirritaðar sáu um endurskoðun og endurgerð.

Anney, Arna Björk, Ásta Huld, Gerður Helga, Heiða Björk, Kolbrún Hlíf og Ólöf Inga.

Prófarkarlestur Katrín Ingibjörg Barðadóttir.

15. Heimildaskrá

Aðalnámskrá leikskóla 2011 /2011.

Bardales, D. og Arenas, P. (2014). *Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróunn: Framtíð fyrir alla.* (Í Félag sameinuðu þjóðanna á Íslandi þýddi). Alþjóðahreyfing barna í Suður- og Mið- Ameríku og Karabískahafinu.

Lög um framhaldskóla nr 92/2008.

Lög um grunnskóla nr 91/2008.

Lög um leikskóla nr 90/2008.

